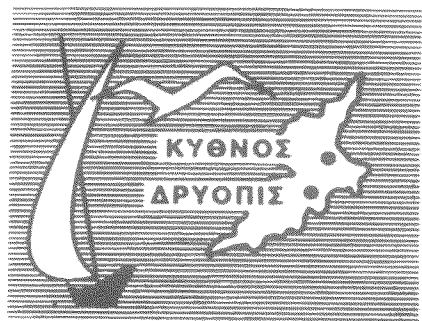

2000 - 2019
ΠΡΟΣ: ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΕΑ ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΙΧ.
ΤΖΑΒΕΛΑ 1
ΑΙΓΑΛΕΩ - 12 243

Θερμια Νέα

**ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΡΥΟΠΙΔΕΩΝ**

Αρ. φύλλου 348. Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2000 - Γραφεία: Λάρνακος και Αρμιοχώστου - Αιγάλεω 122 41, τηλ. 5904.662 - Αποστέλλεται δωρεάν

Στη μνήμη του ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Γ. ΜΠΟΥΡΙΤΗ

(σ' ένα άξιο τέκνο των Θερμιών)

Το 'χει φαίνεται η μοίρα των ανθρώπων να γίνονται ολοένα φτωχότεροι. Κάθε φορά που φεύγει ένας δικός μας άνθρωπος, είναι σαν να φεύγει κι ένα κομμάτι απ' τον εαυτό μας.

Βλέπεις, εμείς οι Θερμιώτες είμαστε δεμένοι σαν αλυσίδα και κάθε φορά που σπάει ένας κρίκος της, δημιουργείται και μια πληγή στην ψυχή μας.

Κι η πληγή είναι βαθύτερη όταν ο άνθρωπος που φεύγει δεν είναι τυχαίος, αλλά είναι ένας πατριώτης που νοιάστηκε για τον τόπο του, που ενδιαφέρθηκε για την ευρύτερη οικογένεια των συμπατριωτών του. Ο μπάρμπα Δημήτρης Μπουρίτης, σαν μηχανικός του Εμπορικού Ναυτικού, σπατάλησε τη ζωή του οργώνοντας τις θάλασσες και κέρδισε τη ζωή του με τον ιδρώτα του προσώπου του και την αλμύρα των ωκεανών.

Οι κόποι του όμως δεν πήγαν χαμένοι. Φθάνοντας τα ενενήντα του σκέφτηκε, πριν φύγει, να κάνει κάτι για τον τόπο του, ν' αφήσει ένα

έργο στους πατριώτες του για να τον θυμούνται και να τον ευγνωμονούν. Έτσι, με δική του χρηματοδότηση φτιάχτηκε μια πολυτελής αίθουσα στον τέταρτο όροφο της πατριωτικής μας Στέγης, που φέρει με χρυσά γράμματα το όνομά του.

Στα εγκαίνια της δικής του σάλας, στις 15 του Απριλίου 2000, έσυρε πρώτος το χορό, λέγοντας: Τώ-

ρα π' ακούω τα βιολιά θαρρώ πως βρίσκουμαι στη πιάτσα. Και η αγαλλίασή του ήταν τόσο, που νομίζω ότι ήταν η καλύτερη ανταπόδοση στη μεγάλη του προσφορά.

Έχοντας εκπληρώσει ένα τάμα καρδιάς και ένα σκοπό της ζωής του, μίσηψε ένα σούρουπο του Νοέμβρη για την αιώνια ζωή. Τον συνόδεψαν στο στερνό ταξίδι φίλοι και συγγενείς και ο Σύνδεσμος Δρυοπιδέων ως εκπρόσωπος όλων των συμπατριωτών μας. Μίλησαν για την προσφορά του ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Μανόλης Παναγιωτόπουλος, καθώς και ο δικηγόρος Ηλίας Θεοδωράκης ως φίλος του και εκπρόσωπός του για την ανέγερση του ορόφου στη Στέγη. Τον διαβεβαίωσαν ότι οι συμπατριώτες του θα τον θυμόμαστε και θα τον ευγνωμονούμε σαν ένα μεγάλο πατριωτικό ευεργέτη.

Την ίδια ώρα πενθούσε και το χωριό του, που τον γέννησε και τον έθρεψε, ενώ η καμπάνα της Αγίας Άννας, δίπλα στο πατρικό του σπίτι, αντηχούσε στη πιάτσα ένα θλιβερό μοιρολόι.

Πού πας καράβι στο βοριά στερνή χαράζεις ρότα γιατί δεν πας για τα Θερμιά ως πηγαινες και πρώτα;

Μαυροφορεί το σπιτικό δίπλα στην Άγια - Άννα μοιρολογά με τον αχό του μισεμού η καμπάνα.

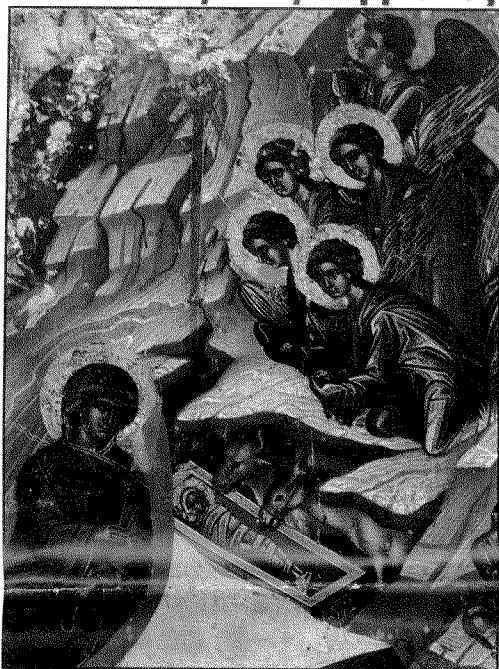
Και μεις θλιμένοι στο στενό γι αντίο σου 'να δάκρυ στο κατευόδιο σου στερνό στων ομματιών την άκρη.

Η υπογραφή σου ολόχρυση στη Στέγη μας γραμμένη κι η μνήμη σου αθάνατη στη σκέψη μας θα μένει.

Εμείς που απομείναμε, κάθε φορά που θα πηγαίνουμε στη Στέγη, θα σε θυμόμαστε και θα σ' ευγνωμονούμε. Κι αυτό θα 'ναι για σένα το καλύτερο μνημόσυνο.

Μέλπω Φίλιππα

Ο Σύνδεσμος Δρυοπιδέων εύχεται σε όλους τους Θερμιώτες

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

και εσποχισμένη η νέα χρονιά 2001

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΜΕΡΙΧΑ

Ο Εξωραϊστικός και Πολ/κός Σύλλογος ΜΕΡΙΧΑ σας προσκαλεί στον ετήσιο χορό του στις 14 Ιανουαρίου 2001 ημέρα ΚΥΡΙΑΚΗ και ώρα 1⁰⁰ το μεσημέρι στο κοσμικό κέντρο «ΕΠΑΥΛΗ» Μυστρά και Βουλγαροκτόνου 1 Δαφνί - Χαϊδαρίου τηλ. 5324770.

Το εκλεκτό φαγητό, το άψογο σέρβις, η καλή ζωντανή μουσική, η άνετη πίστα χορού και η πολυτελέστατη αίθουσα αποτελούν εγγύηση για την καλύτερη διασκέδασή σας.

Το όλο πρόγραμμα εμπλουτίζεται ακόμα περισσότερο με ΘΕΡΜΙΩΤΙΚΑ ΒΙΟΛΙΑ και ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ με τους: Σταμάτη Μαυράκη, Βαγγέλη Μπέλλη και τα Βλασταράκια. Όλα αυτά με πολύ αγάπη από το Σύλλογό μας.

Σας περιμένουμε και σας ευχόμαστε καλή διασκέδαση.
Πληροφορίες τηλ. 5900238

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΔΡΥΟΠΙΔΕΩΝ

Κάλανια

Οι πρόβες των φετινών καλάντων θα γίνουν την Πέμπτη 28 Δεκέμβρη, στις 6.30 μμ, στη Στέγη. Καλούνται τα παιδιά και οι νέοι να προσέλθουν. Επίσης συμπατριώτες που διαθέτουν όχημα, ας το δηλώσουν στη Γραμματεία μας.

Η κοπή της πίτας

Η κοπή της πίτας του Συνδέσμου μας θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 6 Γενάρη, στις 6 το απόγευμα στη Στέγη μας. Θα υπάρξει ενδιαφέρον μουσικό πρόγραμμα από την παιδική χορωδία του Συνδέσμου και θα μοιραστούν δώρα σε όλα τα Θερμιωτόπουλα που θα παρευρεθούν.

Ο χορός του Συνδέσμου

Ο χορός μας θα πραγματοποιηθεί στις 3 Φλεβάρη στις αίθουσες της πατριωτικής μας Στέγης, με ζωντανή μουσική και πολλές εκπλήξεις.

Μουσικό Εργαστήρι και παιδική χορωδία

Σας ενημερώνουμε ότι στη Στέγη μας λειτουργεί κάθε Κυριακή στις 6 το απόγευμα το νεοσύστατο τμήμα μουσικής χορωδίας, που αποτελείται από παιδιά, με δασκάλα τη Μαργαρίτα Μαυράκη.

Επίσης κάθε Κυριακή στις 11 το πρωί λειτουργεί το τμήμα εκμάθησης παραδοσιακών οργάνων υπό την εποπτεία του συμπατριώτη Κώστα Γονιδάκη (ταχυδρόμου).

Η παρακολούθηση στα παραπάνω τμήματα είναι δωρεάν.

Ας έρθουν τα παιδιά μας στο Σύνδεσμο, που παρέχει μια τόσο σπουδαία πολιτιστική ευκαιρία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Η Γιάννα συζ. Κων/νου Γκούμα (το γένος Φίλιππα) γέννησε δίδυμα στην Αθήνα (αγοράκι-κοριτσάκι)
- Η Ρένα συζ. Νίκου Γκούμα γέννησε κοριτσάκι στην Αθήνα.
- Η Αλεξία Μανόλη Γονιδάκη (του Κώστα του Ταχυδρόμου) γέννησε κοριτσάκι στην Αθήνα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

- Βαπτίστηκε το κοριτσάκι της Μαρίας και του Γιάννη Γονίδη (του Μανωλάκου) και ονομάστηκε Κων/να. Νομός ο Αντώνης Κεραμιδής.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

- Αρραβωνιάστηκαν ο Θανάσης Λατζίτσας και η Μαργαρίτα Ξαυράκη.

ΓΑΜΟΙ

- Παντρεύτηκαν ο Δημήτρης Γκούμας (του Αντώνη του φούρναρη) και η Εύη Τσακίρη.
- Παντρεύτηκαν ο Δημήτρης Δάφνης και η Νόρα Χωραφοπούλου (το γένος Δημ. Βιτάλη).

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Ο Δημήτριος Μπουρίτης (ευεργέτης του Συνδέσμου) πέθανε στην Αθήνα, ετών 90
- Ο Στέφανος Φίλιππας (του Πατέστου του ορφανού) πέθανε στην Αθήνα, ετών 86.

Επιτυχίες

- Η Φωτούλα του Μάνου Κοκκινογένη (Τμήμα Διατροφής και Διατολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών).
- Ο Πέτρος Παπαμακάριος του Εμμαν. (Μαθηματικών Πατρών).
- Τον αγαπημένο μας εγγονό Τάσο Μπουρνιά που πέρασε στα ΑΕΙ (Γυμναστική Ακαδημία), συγχαίρουμε θερμά και του ευχόμαστε καλή υγεία, καλές σπουδές και στο δίπλωμα. (Η Γιαγιά και ο Παππούς Κούλα και Τάσος Μπουρνιάς).

- Ψαρράς Γεώργιος του Ιωαν. (Πανεπιστήμιο Αθηνών Τμήμα Μαθηματικών).
- Τσεγγελίδης Σάββας (Υλ/κων Μηχανικών - Μηχανικών Υπολογιστών Πολυτεχνείου Κρήτης).
- Γονιδάκη Κατερίνα (Οικονομικών Επιστημών Παν/μίου Πατρών).
- Μάρκος Φιλιππούσης (της Μαρίας Γιαννούλη Γονιδάκη) Μαθηματικών Αθήνας.
- Αθανασία Μπουρίτη (Θεολογία Θεσ/νίκης).

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΟΥΣΑΣ

Ο Σύλλογος της Λούσας θα πραγματοποιήσει τον φετινό χορό του την Κυριακή 28 Γενάρη 2001, στις 2 η ώρα το μεσημέρι, στο κέντρο «Αρμενάκι». Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθευτούν προσκλήσεις στην έδρα του Συλλόγου (Σουλίου 18β Αιγάλεω - τηλ.5988055), καθώς και από τα μέλη του Συλλόγου.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙΚΙΣΤΩΝ ΚΑΝΑΛΑΣ

Σήμερα στις 25/8/2000 στην Παναγία Κανάλα τα μέλη του νέου Δ.Σ. που ορίστηκαν από την Γενική Συνέλευση της 18/8/2000 συγκροτήθηκαν σε Σώμα με την παρακάτω σύνθεση:

Γεώργιος Κοκκινογένης του Εμμανουήλ, Πρόεδρος
Δημήτριος Καλίλας του Εμμανουήλ, Αντιπρόεδρος
Αντώνης Γαρδέρης του Γεωργίου, Γραμματέας
Ιωάννης Βιτάλης του Κωνσταντίνου, Ταμίας

Γεώργιος Λαρεντζάκης του Κωνσταντίνου, Μέλος
Νικόλαος Ζαμπέτας του Μιχαήλ, Μέλος
Νικόλαος Μπουρίτης του Δημητρίου, Μέλος

Αναπληρωματικά μέλη του Δ.Σ. ορίστηκαν οι:

Κολλάρος Ιωάννης του Δημητρίου
Ασημακόπουλος Αθανάσιος
Γονίδης Αντώνιος του Γεωργίου
Η Γενική Συνέλευση της 18/8/2000 όρισε εξελεγκτική επιτροπή τους
Βιτάλη Εμμανουήλ του Δημητρίου
Γαρδέρη Σταύρο του Γεωργίου

ΟΙ ΚΛΗΡΟΥΧΟΙ

Κατοικούνε Νέα Σμύρνη, Καλλιθέα κι άλλοι μένουν στο ωραίο Φαληράκι μια θερμιώτικη κληρούχικη παρέα κάθε Σάββατο θα παν σε ταβερνάκι.

Κωτσαρέλος, Βαγγέλας, Πατεστάκης, Συμπεθερούλης και ο Στέλιος του Κοσμά, κουτσοπίνοντας μιλούν για το νησάκι κι έτσι μπαίνουν στα ποτήρια για Θερμιά.

Είν' η κάθε τους μπουκιά και ρουφιξιά κατακρίθινο ψωμί και λίγο λες και βρίσκονται στη πιάτσα με βιολιά καθώς βλέπουν το πολύφωτο για λίχνο.

Έχουν πάντα τη δική τους τη γωνιά πολυσύχναστη ετούτη η ταβέρνα τραγουδούν το Μάη... και τα βορεινά εναλλάσσονται στο βίβα και στο κέρνα.

Γιάννης Μαρτίνος
(Συμπεθερούλης)

Έκδοση νέας εφημερίδας

Ο Σύνδεσμος Κυθνίων (Χώρας) εγκαινιάζει από τη νέα χρονιά την έκδοση της εφημερίδας του. Η επιμέλεια της εφημερίδας ανατέθηκε στον φιλόλογο Γιώργη Βενετούλια.

ΔΩΡΕΑ

Ο Δημήτριος Ευαγγέλου Μαρτίνος, αντιπλοίαρχος Π.Ν. προσέφερε, όπως κάθε χρόνο, το ποσό των 10.000 δρχ. στη μνήμη των πεσόντων συμπατριωτών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου

Συνάντηση προέδρων
εξωραϊστικών συλλόγων
και φορέων Κύθνου

Την Κυριακή 19 Νοέμβρη 2000 πραγματοποιήθηκε - με πρωτοβουλία του προέδρου του Συνδέσμου Δρυοπιδέων Μανόλη Παναγιωτόπουλου - συνάντηση στην αίθουσα «Δημητρίου Μπουρίτη» όλων των προέδρων των εξωραϊστικών φορέων Κύθνου με βασική Κεντρική Ιδέα την συνεργασία όλων των παραγόντων με σκοπό την ανάπτυξη του θερμιώτικου πατριωτισμού.

Στη συνάντηση αυτή παραβρέθηκαν μεταξύ άλλων οι πρόεδροι: του Εξωραϊστικού Συλλόγου Μέρικα Κοσμάς Φίλιππας, Καλό - Λειβαδιού Μανόλης Φιλιππαίος, Αγίου Στεφάνου Αντώνης Γεωργούλης, Οικιστών Κανάλας Γιώργος Κοκκινογένης, Επισκοπής Δημήτρης Λαρεντζάκης, Φλαμπουριών Μιχάλης Μαρτίνος, Αγ. Δημητρίου Μιχάλης Χίος και η Γραμματέας συλλόγου Νάουσας Ρίτα Τσεγκελίδη.

Παράλληλα, παραβρέθηκαν, ο πρώην πρόεδρος του Συνδέσμου Δρυοπιδέων Σταμάτης Γονιδάκης, μέλη του Δ.Σ. του Συνδέσμου και ο πρώην πρόεδρος Κοινότητας Δρυοπίδας Κώστας Γονιδάκης (Ταχυδρόμος).

Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Δρυοπιδέων Μανόλης Παναγιωτόπουλος καλωσόρισε τους παριστάμενους και αναφέρθηκε στην αναγκαιότητα ύπαρξης των εξωραϊστικών συλλόγων, τόνισε ότι πρέπει να υπάρχει συνεργασία με όλους και πρότεινε να γίνουν αυτοτελή έργα του Συνδέσμου στα αυλάκια με τη βοήθεια των εξωραϊστικών αλλά και του Δήμου.

Στη συνέχεια ο λόγος δόθηκε σε όλους τους προέδρους οι οποίοι με τη σειρά τους ο καθένας εξέφρασε τις προτάσεις τους και τα παράπονά τους.

Αίσθηση προκάλεσαν με τις τοποθετήσεις τους και τις απόψεις τους ο πρώην πρόεδρος της Κοινότητας Δρυοπίδας Κώστας Γονιδάκης και ο πρόεδρος του εξωραϊστικού Επισκοπής Δημ. Λαρεντζάκης.

Ο κ. Κώστας Γονιδάκης αναφέρθηκε τονίζοντας ότι «όλοι όσοι μαζεuthάκαμε εδώ έχουμε μία πατρίδα χωρίς ιδιαιτερότητες και ότι πρέπει να γίνονται συναντήσεις των Θερμιωτών. Οι αίθουσες αυτές γιατί έγιναν;» Παράλληλα, είπε ότι οι σύλλογοι αυτοί δεν διασπούν το σύνδεσμο και υπερασπίστηκε την ιδέα ότι Πατέρας ο σύνδεσμος και Μητέρα η Δρυοπίδα, ενώ οι εξωραϊστικοί αποτελούν φορείς για την καθαριότητα των αυλακιών.

Τελειώνοντας είπε ότι ο εκπολιτιστικός σύλλογος Δρυοπίδας (Νεολαίας) κάνει προσπάθειες για τα μαθήματα βιολιού και λαούτου και χαρακτήρισε πολύ σημαντική την παραπάνω προσπάθεια.

Ο κ. Δημ. Λαρεντζάκης με τη σειρά του είπε ότι πρέπει να δείχνουμε ανοχή και υπομονή. Να βοηθήσουμε όλοι τις παραλείψεις του Συνδέσμου που τυχόν υπάρχουν και να δώσουμε όλοι μαζί βάρος στα χαρούμενα - εκπολιτιστικά.

Τελειώνοντας συμφωνούμε με την άποψη της κ. Ρίτας Τσεγκελίδη, η οποία τόνισε ότι πρέπει τέτοιες συναντήσεις να πραγματοποιούνται πιο συχνά και όχι τώρα που ο Σύνδεσμος έχει ανάγκη λόγω καλάντων και ημερολογίων. Ο πρόεδρος κ. Παναγιωτόπουλος δεσμεύτηκε ότι θα γίνουν. Μακάρι για το καλό του τόπου μας, συμπληρώσουμε εμείς.

Δημ. Β. Λουλούδας

ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΖΟΓΚΑΚΙ - ΚΟΥΡΙ

Στις 18 Αυγούστου έγιναν αρχαιρεσίες στο Ζογκάκι και εκλέχτηκε το νέο διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου «Ζογκάκι - Κουρί Κύθνου».

Είναι οι εξής: Ζήσης Γονιδάκης (πρόεδρος), Γιώργης Βενετούλιας (γραμματέας), Μήλας Μαρτίνος (ταμίας), Γιώργος Ρώτας, Δημήτρης Ιω. Παπαγεωργίου, Σταμάτης Γ. Γαρδέρης, Δημήτρης Βρ. Μαρτίνος (μέλη).

Θερμιώτικα
Νέα

Τριμηνιαίο Δελτίο
του Συνδέσμου Δρυοπιδέων

Εκδότης-Διευθυντής:
EMMAN. ΓΕΩΡ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Τηλ.: 0944 829252

ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ
Σύνδεσμος Δρυοπιδέων Κύθνου

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ
ΤΑΣΙΑ ΛΑΡΕΝΤΖΑΚΗ
Τηλ.: 3453.549

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΛΥΧΝΙΑ
Λεωφ. Αθηνών & Μαρκόνι, Τηλ. 3410436

Η θερμιώικη γλώσσα

του Μιχάλη Χίου,
φιλόλογου

Πριν ένα περίπου χρόνο ξεφύλλιζα στην Εθνική βιβλιοθήκη το Ιστορικό Λεξικό και το Λεξικογραφικό Αρχείο της Μέσης και Νέας Ελληνικής, για να συντάξω μια Γλωσσολογική Εργασία την οποία θα παρουσίαζα σ' ένα φιλολογικό σεμινάριο στα πλαίσια των επιμορφωτικών προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας. Ξαφνικά έμεινα εμβρόντητος. Το μάτι μου έπεσε στον τίτλο ενός γλωσσολογικού και επιστημονικού άρθρου. Ο τίτλος ήταν «Γλωσσικά ἐκ Κύθνου» και η γλωσσολογική μελέτη ήταν γραμμένη το 1920 από τον πανεπιστημιακό καθηγητή Φ. Κουκουλέ.

Άρα λοιπόν το θερμιώτικο γλωσσικό ιδίωμα χαρακτηριζόταν από τόσο μεγάλη ιδιαιτερότητα και πολιτιστική αξία με αποτέλεσμα να προκαλέσει το επιστημονικό ενδιαφέρον της Πανεπιστημιακής κοινότητας πριν από ογδόντα χρόνια. Θυμάμαι εξάλλου τον καθηγητή μου στη Φιλοσοφική Σχολή κ. Γιώργο Μπαμπινιώτη να τονίζει στην διάρκεια των παραδόσεών του ότι τα πραγματικά «ελληνικά» δεν μιλιούνται στα μεγάλα αστικά κέντρα, αλλά στα επαρχιακά ιδιώματα και στις τοπικές διαλέκτους. Αξιοσημείωτο επίσης είναι ότι ο συντάκτης της μελέτης του θερμιώτικου γλωσσικού ιδιώματος Φ. Κουκουλέ εγκαταστάθηκε το 1920 στην Κύθνο για ένα περίπου μήνα για να γράψει την επιστημονική του εργασία.

Με τη θερμιώτικη γλώσσα έχει ασχοληθεί επίσης το 1882 ο Αντ. Βάλληγδας στο έργο του «Κυθνιακά» χωρίς όμως να προβεί σε φωνητική και γλωσσολογική επεξεργασία. Ένας άλλος μελετητής της θερμιώτικης γλώσσας είναι ο Κ. Dieterich στο έργο του *sprache und Volksüberlieferung* και ο Γερμανός αρχαιολόγος L. Ross στο βιβλίο του «Reisen auf den griechischen Inseln des agaischen Meeres».

Όμως ο Φ. Κουκουλέ στηρίχτηκε κυρίως σε πληροφορίες που του έδωσε ο Η. Γερακόπουλος που υπηρετούσε στο νησί ως δάσκαλος και είχε συντάξει ένα πρόχειρο θερμιώτικο γλωσσάριο. Βοηθήθηκε επίσης από τον Συλλακώτη ιερέα Ν. Παπαμακάριο και από τον ειρηνολόγο Κύθνου Χρ. Βλάχο που του έδωσε: 1) Πρωτόκολλο της Μνημονίας Θερμιών που περιείχε προικοσύμφωνα, διαθήκες και πωλήσεις από το 1832 έως το 1835 και 2) Ευρετήριο συμβολαίων Κύθνου και Δρυοπίδος από το 1835 έως το 1838.

Είναι αποδεδειγμένο ότι η Ενετοκρατία στις Κυκλάδες επηρέασε τη γλώσσα των Θερμιωτών. Εκατοντάδες λέξεις έχουν Βενετσιάνικη και Λατινική

ρίζα. Εξάλλου οι Θερμιώτες μετανάστευσαν στη Μ. Ασία και εγκαταστάθηκαν στη Σύρο, στον Πειραιά και στο Λαύριο. Ήταν λοιπόν επόμενο να υπάρξουν και από κει γλωσσικές επιρροές. Στη διάρκεια του 17ου αιώνα οι πρόγονοί μας μετανάστευσαν στη Μ. Ασία. Μάλιστα στην Εκκλησία του Αγ. Γεωργίου στη Φιλαδέλφεια της Μ. Ασίας υπήρχε μια εικόνα της Αποκάλυψης πάνω στην οποία αναγραφόταν: «Δέσις του δούλου του Θεού Αντωνίου Θερμιώτη Σάρα, μνήσθητι Κύριε. Χείρ Διονυσίου ιερομονάχου Θερμιώτη». Αντίγραφο αυτής της εικόνας υπήρχε στη χώρα και αποδεικνύει την μετανάστευση των Θερμιωτών στη Μ. Ασία. Έτσι λοιπόν μπορεί να εξηγηθεί η πολιτιστική σχέση της Κύθνου με τη Μ. Ασία στη γλώσσα, αλλά και στα ήθη, τα έθιμα και τα τραγούδια. Η μεγαλύτερη όμως επιρροή οφείλεται στη Φραγκοκρατία. Και αυτό διότι το Δουκάτο της Νάξου, στο οποίο η Κύθνος ανήκε, και η Ενετοκρατία έχουν περίπου τετρακόσια χρόνια ζωής. Ως φιλόλογος και γνώστης της Λατινικής γλώσσας είναι εύκολο να εντοπίσω ποιες λέξεις έχουν Φράγκικη προέλευση και είναι Λατινογενείς. Αναφέρω μερικές: αγκανάρω, αντέννα, αμέντι, αρμάρι, βαρκάδος, μπάρρα, μπαστάκα, μπαταρόλι, μπέκκος, βέρσα, μπερφαδίζω, μπεττόνια, μπινιάττα, βίστα, μπονόρα, μπότσος, μπουγιέττα, μπουόστα, βούκλα, μπρατσιόλι, γαρδιλάνος, γουλουζίκος, νταντουλώ, ντουντούνι, ντρέτα, ντριτσέρολι, έμπος, έπκο, καπάρρο, κασσούλι, κατσάρω, κέρα, κλόστρα, κόκκα, κόστο, κουσέρβα, κρεζόλα, κρέστα, λαργάρω, λέτζι, μαλάτος, μανουέλα, μαρινάλος, μόμπιλα, ορδιλιά, παπινάδα, πόστα, πούντα, πραιδα, πρέζα, προβέντα, ρεγάλο, ρέγουλα, ρεκάρω, ρεκουπεράρω, ρεμέντιο, ριζικάρω, ριμάδα, σαουλένιος, σκαπουλώ, στάγκα, σταγκώνω, στάντζο, στουπίρω, στραπούντα, στρήνα, ταλλιαρίζω, τεζάρω, τερμενάρω, τζαμπουνιέρις, τσιντινάρι, τσίμα, τσουπιπί, τσουρμαδόρος, φανέστρα, φασόλα, φέρτα, φερταίνω, φινάρω, φιόρι, φογάσσα, φουντάνα, φλάτος, φράμπαλο, φράππα. Βέβαια υπάρχουν και άλλες Λατινογενείς λέξεις στις οποίες δεν θα αναφερθώ, για να μη γίνω κουραστικός. Εξεπλήκτες δεν θα αναφερθώ στη σημασία των προαναφερθεισών λέξεων. Ας ρωτήσουμε τους γεροντότερους.

Τούρκικες λέξεις στο Κυθνιακό ιδίωμα υπάρχουν ελάχιστες, διότι οι Τούρκοι ποτέ δεν κατοίκησαν στο νησί μας μόνιμα. Αυτές οι λέξεις μεταφέρθηκαν στην Κύθνο από τους Θερμιώτες που είχαν εγκατασταθεί στα παράλια της Μ. Ασίας

και στη Κων/πολη. Σχετικά με αυτό ο L. Ross, γερμανός αρχαιολόγος που ασχολήθηκε με την Κύθνο, αναφέρει στηρίζομενος σε μαρτυρίες ντόπιων ότι πριν από το 1821 απουσίαζαν στη Μ. Ασία διαρκώς 300-400 Κύθνιοι. Αναφέρω μερικές τούρκικες λέξεις που έχουν ενσωματωθεί στο θερμιώτικο λεξιλόγιο:

αμπανγέρι, αβιτζής, ασσέρι, μπαντανάς, μπαχάρι, μπαχαριάζες, μπάσι, μπεγεντώ, μπιτζώ, μπουσαντζίω, μπουνάρι, γεραντζίω, γιαμπάς, γιουλάρι, νταγιαντώ, ντάμι, ντούζικος, ελάμι, ελεμές, ζαμάνι, καζαντζίω, καράρι, καπάτσι, καφαρτί, κουμπές, πολυαραντζίω, σιούτι, τεπές, τσαλιστεύγω, χάσικος. Όσοι ενδιαφέρονται για τη σημασία αυτών των λέξεων ας ρωτήσουν τους μεγαλύτερους σε ηλικία Θερμιώτες.

Εξάλλου σύμφωνα με μαρτυρίες του Γάλλου Σωζέρου προσκλήθηκαν στο νησί Αλβανοί, για να καλλιεργήσουν τα χωράφια. Γι' αυτό το λόγο υπάρχουν στο νησί πολλά αλβανικά οικογενειακά επίθετα και αλβανικές λέξεις. Όλες σχεδόν οι λέξεις που σχετίζονται με την αγροτική και κτηνοτροφική ζωή των Θερμιωτών εισήχθησαν στην Κύθνο από Αλβανούς. Αναφέρω μερικές λέξεις με αλβανική προέλευση: μπουκίτζα, μπουραζέρης, ντόσα, ζέμπης, λιάρω, μπάρτζα, γκόρμπα, σίτικο, ντρένια, στρούγκα.

Πάνω στο Κυθνιακό γλωσσικό ιδίωμα υπάρχει και Κρητική επίδραση, η οποία είναι εμφανέστερη στη χώρα. Οι Κρητικοί έφυγαν από το νησί τους στη διάρκεια των Ενετο-Τουρκικών πολέμων και εγκαταστάθηκαν κυρίως στα Δωδεκάνησα και τις Κυκλάδες. Στο θερμιώτικο λεξιλόγιο υπάρχουν πολλές λέξεις των οποίων η προέλευση είναι Κρητική όπως: αθιβολή, παδά, θαρώ, ντουντούνι, τσιντινάρι, μίστατο, σάντουλο, σόρτα, σύντεκνος, ταχτέρω, τσίτα, φιλιότσος, χολομανώ και άλλες.

Είναι άξιο αναφοράς ότι σε όλους τους μελετητές της θερμιώτικης γλώσσας έκανε μεγάλη εντύπωση η διαφορετική προφορά που υπάρχει στους δύο οικισμούς του νησιού μας. Οι Συλλακώτες έλεγαν στο Φ. Κουκουλέ ότι οι κάτοικοι της Χώρας «την ξεσέρνουνε την κουβέντα» ή «το σέρνουνε πολύ». Μιλάνε δηλαδή με μια διαφορετική και ιδιωματική προφορά τονίζοντας την τελευταία συλλαβή κάθε πρότασης και κυρίως στις προτάσεις που περιέχουν ερωτήσεις. Στη Χώρα το **κ** το προφέρουν **τσ**, ενώ στο Σύλλακα το προφέρουν με κάποια δασύτητα. Οι κάτοικοι της χώρας προφέρουν **τσε, τσι**, ενώ οι κάτοικοι του χωριού προφέρουν **κε, κι**. Στο χωριό προφέρουν **γγε, γγι**, ενώ στη χώρα προ-

φέρουν **τζε, τζί**.

Εξάλλου Συλλακιώτες και Χωραίτες δήλωναν την ίδια έννοια με διαφορετική λέξη. Για παράδειγμα στη χώρα έλεγαν: διαίνω, ντουράς, αρμεός, παναγίες, καπίστρι, ενώ για τις αντίστοιχες έννοιες στο χωριό έλεγαν: ππαινώ, καρβατζικά, κουργιαλός, φακιόλια, γιουλάρι. Οι Χωραίτες έλεγαν: εμιλούσαν, εχτυπούσαν, εφορούσαν, ενώ οι Συλλακιώτες έλεγαν: εμιλούνα, εχτύπουνα, εγέλουνα, εφόρουνα. Η συνομιλία μ' ένα Συλλακιώτη ώθησε το Κουκουλέ να συμπεράνει ότι το λεξιλόγιο και η προφορά των Συλλακιωτών θυμίζει τη γλώσσα που μιλούσαν τότε σε Αθήνα, Πειραιά και Ερμούπολη. Το συμπέρασμα λοιπόν είναι ότι το 1920 η γλώσσα των κατοίκων της Χώρας ήταν περισσότερο ιδιωματική από εκείνη της Δρυοπίδας. Ο Κουκουλέ παρατήρησε επίσης την προσπάθεια των ντόπιων να αποφύγουν τη χρήση του **τσε - τσι**. Επομένως από το 1920 το Κυθνιακό γλωσσικό ιδίωμα είχε αρχίσει να χάνει τον ιδιωματικό του χαρακτήρα. Το συμπέρασμα αυτό μπορούμε να το επιβεβαιώσουμε, αν συγκρίνουμε έγγραφα από το 1832 έως το 1835. Στα έγγραφα αυτά υπάρχουν λέξεις τις οποίες οι Θερμιώτες δεν χρησιμοποιούσαν πια το 1920, όταν συντάχθηκε η μελέτη για τη γλώσσα της Κύθνου. Τέτοιες λέξεις για παράδειγμα ήταν: καναβέττα, σιδεροχουλιάρα, απλάδενα, κουρούπι, πόλιτσα, μπουόστα, έφεσι, μπερέττα, μανοέλα, γαργατέλια, βέστα, μπουχαέρι, σταυρομάνδηλο, στομαχικό, μεντέρι. Αυτές οι λέξεις έχουν βέβαια σχέση με είδη οικιακού εξοπλισμού και με την θερμιώτικη παραδοσιακή ενδυμασία. Είναι ευνόητο ότι η αλλαγή του τρόπου ζωής οδήγησε τον Θερμιώτη να έχει λέξεις στο λεξιλόγιό του το 1920, τις οποίες χρησιμοποιούσε το 1835.

Οι Κύθνιοι συνήθιζαν να προσθέτουν το **α** στην αρχή λέξεων. Για παράδειγμα: αμόλοχας, ανέθω, αλυαριά, αμάχη, αποδαλιά, ασκουργιαλός, αστοιβή και άλλες. Άλλες φορές πάλι απέβαλλαν το **α** από την αρχή των λέξεων. Για παράδειγμα: κρωτήρι, ντικόρδι, ντρομιόδα, κουμπώ, φηγκράζομαι, κρόδρωμα, θερονόδιχτο, κλουθώ, πομένω, πορρίχνω, πούριζω, ποφασίζω.

Το **ε** άτονο αποβάλλεται στην αρχή λέξεων π.χ. μπουδίζω, βλοώ, ξαμώνω, ξάργου, περγάζω, πιτροπίδια, πιχερίζω, ρημοσπίτης.

Άλλες φορές το **ε** τρέπεται σε **α** π.χ. ανορία, αργάζω, αργάτης, αρμηνεύγω.

Μιχάλης Χίος
φιλόλογος
(συνεχίζεται)

ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ «ΜΕΣΟΣΠΟΡΙΤΙΣΣΑΣ»

Στον ιερό ναό της Αγίας Αναστασίας στο λόφο Αξιωματικών γιορτάστηκαν τα εισόδια της Παναγίας. Την παραμονή 20 Νοέμβρη έγινε εσπερινός μετά αρτοκλασίας και την επόμενη η λειτουργία. Με τη συμμετοχή αρκετών πατριωτών μετά τον εσπερινό στο πλησιέστερο ταβερνάκι ακολούθησε φαγοπότι και πολύ ωραίο γλέντι, που μόνο οι θερμιώτες ξέρουν να διωργανώνουν. Μετά τη λειτουργία η κ. Καλλιόπη (του Μπίνη) κάλεσε στο σπίτι της όλες της συμπατριώτισσες που παρευρέθηκαν στη λειτουργία διασκεδάζοντας θερμιώτικα.

Οφείλουμε να αναφερθούμε στην επιτροπή για την άσφηση οργάνωση του πανηγυριού, όλοι νέοι, οι οποίοι είναι: Φίλιπποις Μανώλης, Παπαμακάριος Γιώργης, Μανώλικας Μιχάλης.

Μ' αυτές τις εκδηλώσεις διατηρείται η σύσφιξη των σχέσεων των πατριωτών. Οι πρωτοπόροι βέβαια γι' αυτό το πανηγύρι καθώς και για την εικόνα της Κανάλας που βρίσκεται εκεί, είναι οι: Μανώλικας Κώστας, Καλλιλάς Κώστας, Μανώλης Μανωλάκος, Βιτάλης Γιάννης.

ΤΑΣΙΑ ΛΑΡΕΝΤΖΑΚΗ

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Παρακαλούνται οι νέοι και τα παιδιά καθώς οι συμπατριώτες που διαθέτουν αυτοκίνητο, να συμμετάσχουν στα φετινά καλάντα. Μπορούν να επικοινωνούν, για το σχετικό θέμα, στο γραφείο μας Δευτέρα-Τετάρτη- Παρασκευή 7-9.

Επίσης καθημερινά στην αντιπρόεδρο μας κ. Τασία Λαρεντζάκη, τηλ. 3453459.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Αλλαγή διεύθυνσης
φαρμακείου

Μεταφερθήκαμε σε νέο χώρο, 120μ. από το ΙΚΑ Αιγάλεω.

Η νέα διεύθυνση είναι:

Αδριανουπόλεως 37,

Αιγάλεω, τηλ. 5310515.

Με εκτίμηση

Νίκος Φίλιππας, φαρμακοποιός.

ΓΙΑΤΙ Η ΥΓΕΙΑ ΘΕΛΕΙ ΤΟΝ ΔΙΚΟ ΣΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟ

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟ - ΛΕΙΒΑΔΙΟΥ

Ο σύλλογος του Καλο - Λειβαδιού θα πραγματοποιήσει το χορό του, με θερμιώτικα βιολιά, στις 20 Γενάρη, στην πατριωτική μας στέγη.

παπα - Νικόλας ΠΑΠΑΜΑΚΑΡΙΟΣ

(στίχοι της ιταλικής κατοχής)

Γράφει ο
ΓΙΩΡΓΗΣ ΒΕΝΕΤΟΥΛΙΑΣ
(φιλόλογος)

Ο παπα-Νικόλας, που είναι γνωστότερος με το επώνυμό του, «Παπαμακάριος», υπήρξε ένα πρόσωπο που έχει καταστεί «θρύλος» στη συνείδηση των παλιότερων θερμιωτών. Σ' αυτό το συμπέρασμα κατέληγα κάθε φορά που προσπαθούσα να πληροφορηθώ σχετικά με πρόσωπα και πράγματα που αφορούν τη νεότερη ιστορία του νησιού. Δεν υπάρχει συμπατριώτης που έζησε στα χρόνια της κατοχής, που να μη θυμάται με νοσταλγία τον Παπαμακάριο, τον παπά με τη λαϊκή του λεβεντιά και το γνωστό του πατριωτισμό.

Του Παπαμακαρίου άρεσε να γράφει στίχους. Δυο απ' τα στιχουργήματά του δημοσίεψα πρόσφατα στα «Θερμιώτικα Νέα». Αυτή τη φορά θα παρουσιάσω ένα εκτενές και πολύ ενδιαφέρον δημιούργημα του που αναφέρεται στα χρόνια της ιταλικής κατοχής.

Το παρόν δημοσίευμα ας εκληφθεί απ' τους συμπατριώτες ως ένα μικρό μνημόσυνο για τον παπά που στάθηκε στήριγμα παρηγοριάς του θερμιώτη στα χρόνια της κατοχής. Επιχείρησα αυτό το μικρό «μνημόσυνο» μια και έχουν περάσει περισσότερο από πενήντα χρόνια από το θάνατό του και κανείς δεν ενδιαφέρθηκε να γράψει κάτι γι' αυτόν, κανείς δε νοιάχτηκε να τον τιμήσει, έστω και μεταθανάτια.

Για την καλύτερη κατανόηση των στίχων, ας αναφέρω κάποια ιστορικά στοιχεία της ιταλικής κατοχής (οι παλιότεροι τα γνωρίζουν):

Οι Ιταλοί κατέλαβαν τα Θερμιά στα μέσα του Μάη του 1941. Εκατό περίπου στρατιώτες διαμοιράστηκαν στη Χώρα και τη Δρυοπίδα, ενώ παράλληλα έστησαν φυλάκια στα Λουτρά, στο Μέριχα, στον Αϊ-Στέφανο και στον Αϊ-Δημήτρη. Ο πρώτος διοικητής των Ιταλών στρατιωτών υπήρξε ένας ευγενικός άνθρωπος που αγαπούσε τον ελληνικό πολιτισμό. Αυτόν διαδέχτηκε ο ανθυπολοχαγός Πόρτα, που ήταν πολύ σκληρός και βάνυσος. Τον Πόρτα διαδέχτηκε ο Τζένι (τον οποίο αναφέρει ο παπα-Νικόλας). Αυτός, αν και λιγότερο σκληρός απ' τον Πόρτα, εντούτοις ήταν πιστός στη γραμμή του φασισμού και καταπίεσε αρκετά τους ντόπιους.

Μόλις λοιπόν ριβάρανε στο νησί, κατέγραψαν όλα τα ζωντανά και απαγόρευαν τη σφαγή τους. Περιόρισαν ακόμα και το άλεσμα των γεννημάτων στους μύλους. Οι θερμιώτες, προκειμένου να ξεγελάσουν τους κατακτητές, δήλωναν τρόφιμα λιγότερα απ' τα κανονικά κι έτσι μπορούσαν να ζουν και να βοηθούν και κάνα φτωχό, ντόπιο ή ξένο που είχε καταφύγει στο νησί.

Στα χρόνια της κατοχής, αυτό μπορούν να το βεβαιώσουν οι ηλικιωμένοι συμπατριώτες, συνέβη κάτι πρωτόγνωρο στο νησί: η παραγωγή σε χόρτα, γεννήματα και ψάρια υπήρξε πλουσιότερη και πρωτόφαντη στα χρονικά, τόσο, που οι Θερμιώτες δεν πέθαναν τουλάχιστον από την πείνα.

Έπεσε και αρκετό ξύλο υπό τις διαταγές του Πόρτα και του Τζένι, και ορισμένοι Ιταλοί στρατιώτες υπήρξαν σκληροί, όχι όμως οι περισσότεροι. Η αλήθεια είναι ότι «η συμπεριφορά των Ιταλών φαντάρων, εκτός από τους φασίστες, ήταν ανεκτική και αρκετές φορές ανθρώπινη. Καταπιεστικοί ήταν οι φασίστες, που χωρίς λόγο, υποχρέωναν πολλές φορές τους θερμιώτες σε διάφορες αγγαρείες. Κούρευαν νεολαίους σύμφωνα με τις φασιστικές συνήθειες, τους υποχρέωναν να χαιρετούν φασιστικά, να βγάζουν το καπέλο τους κ.λπ.»*

Πολλοί από τους ιταλούς στρατιώτες αδιαφορούσαν για τον πόλεμο, είναι αλήθεια. Άνθρωποι μεσογειακοί, αλέγροι που χαίρονταν τη ζωή, είδαν

Ο παπα-Νικόλας Παπαμακάριος με τη γυναίκα του, Χρυσούλα. Τη φωτ. μου έστειλε από τη Φλωρεντία, η δισεγγόνα του, ελληνοϊταλίδα Μαρία - Πάολα Χατζηνικολάου (κόρη του Αντωνάκη της Μαρίας του Παπαμακαρίου). Την ευχαριστώ θερμά.

τις προσαγές του Μουσολίνι σαν τη βαρετή εκπλήρωση μιας αγγαρείας (αυτά να τα λέμε, γιατί είναι κρίμα να βάζουμε έναν ολόκληρο λαό στο ίδιο τσουβάλι). Στο σημείο αυτό, αξίζει νομίζω να αναφέρω ένα απλό, ανθρώπινο συμβάν, που έχει όμως μια ξεχωριστή σημασία: Μια μέρα του 1941, Ιταλοί στρατιώτες, περνώντας απ' το Γαλατά της Δρυοπίδας, στέκονται και κάνουν χάζι έναν εφτάχρονο μικρό που τραγουδούσε θερμιώτικους σκοπούς, έχοντας πάρει τη σκούπα της μάνας του, την οποία χρησιμοποιούσε ως... λαούτο! Ένας απ' τους στρατιώτες, που συμπτωματικά ήταν μουσικός, διέκρινε τη φλόγα του μικρού και την κλίση του για τη μουσική. Πήγε, λοιπόν, σ' ένα μαραγκοϋδικο, πήρε ξύλα κι έφτιαξε ένα μικρό σκαλιστό λαουτάκι, το οποίο μετά από λίγες μέρες το δώρισε στο εφτάχρονο θερμιωτόπουλο. Ε, από τότε ο μικρός δεν άφησε ποτέ το λαούτο απ' τα χέρια του. Έτσι, χάρη στη διορατικότητα και την ευαισθησία ενός Ιταλού στρατιώτη, γεννήθηκε ο μεγαλύτερος λαουτιέρης της Κύθνου, ο Γιώργης του Βρεττού!

Το Σεπτέμβριο του 1943 οι Ιταλοί συνθηκολογούν και ο διοικητής Τζένι καλεί εκπροσώπους των δυο χωριών και τους ανακοινώνει με σκληρότητα ότι θα πρέπει να υπακούουν ακόμα στις διαταγές του. Στη συνάντηση αυτή παρευρίσκεται και ο Παπαμακάριος, ο οποίος με την παρέμβασή του καθιστά τον Τζένι διαλλακτικότερο.

Για να μη μακρυνгорώ, ελλείπει χώρου, ας έρθω στο στιχουργήμα του Παπαμακαρίου. Δεν πρόκειται για ένα μνημείο ποιητικής τέχνης, είναι όμως ένα γραφτό ντοκουμέντο σκιαγράφησης των κατοχικών χρόνων στα Θερμιά. Ας σημειωθεί, ότι ο παπα-Νικόλας δε στρέφεται εναντίον του ιταλικού λαού, αλλά εναντίον των Ιταλών φασιστών, οπαδών του Μουσολίνι, καθώς και εναντίον των πραχτικών μεθόδων τους.

Ο ΚΛΩΘΕΠΤΗΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΤΑ
ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΚΗΝ ΚΑΤΟΧΗΝ

Περάσαμε μέρες πολλές, νύχτες σκοτεινιασμένες και ώρες ατελείωτες στο πένθος βουτηγμένες. Πεινάσαμε, γδυθήκαμε, γενήκαμε ρεζίλι και λάδι δεν μας έμεινε ούτε για το καντήλι. Μας πήραν τα γεννήματα, πήραν τα ζωντανά μας, μας πήρανε τις στορφιλιές, ήπιανε τα κρασ'ά μας, εκόψανε και τα μαλλιά ακόμα απ' τα παιδιά μας. Τα τρόφιμα μας έπαιρναν μέσα από το στόμα και όλων των νέων τα μαλλιά τα έκοψαν ακόμα. Τους μύλους μας εκλείσανε, μας πήραν τα δελτία, για ένα σύρμα που έπεσε ευρήκανε αιτία. Το ξύλο και η φυλακή ήταν το έμβλημά τους και με το φόβο, ξακουστό να μείνει τ' όνομά τους. Βουλιάζανε την Έλλη μας, το ωραίο ευδρομόν μας και πάντοτε ζητούσαν τον εξολοθρεμό μας. Απόγονοι του Νέρωνος, γενιά του Καλλιγούλα, δεν πήγανε στον πόλεμο, μόν' πέσαν στη ρεμούλα. Όλα τα προϊόντα μας τα έκαμαν δικά τους, μας πήραν ό,τι είχαμε, έφαγαν και τους γάτους. Πάντα με το παραμικρό έκαμαν ανακρίσεις, οργιάζαν εις βάρος μας, που είναι να σαστίσεις. Από τις οκτώ μας έκλειναν στα σπίτια μας το βράδυ, δώμιση χρόνια τρώγαμε τα χόρτα χωρίς λάδι. Κι εμένα με εκάλεσαν εις την ανάκρισίν τους, είπα δυο λόγια κι έβαλαν νερό εις το κρασί τους. Βρεθήκαν πατριώτες μας λίγο ψωμί να δώσουν σε δυο ανθρώπους που ήλθαν κι από θάνατο να σώσουν. Είπα πως η θρησκεία μας θέλει την ευσπλαχνία, μα τα αισθήματα αυτά δεν τα 'χει η Ιταλία. Ακόμη απ' τις σημαίες μας επήραν τα κοντάρια, γιατί είναι άθλιοι, δειλοί, δεν είναι παλικάρια. Τη γαλανή σημαία μας ηθέλησαν να κρύψουν, να μη λιποθυμήσουν όταν την αντικρύσουν. Μα ήλθε η ώρα η καλή και η ευλογημένη και πάλι σε υψώσαμε, σημαία τιμημένη. Κυμάτιζε, κυμάτιζε, σημαία τιμημένη που απ' τον Παλαιών Πατρών είσαι ευλογημένη. Ο άσπρος σταυρός που πάντοτε θα είναι οδηγητής μας, πίστη, πατρίδα θα μιλεί στα άδυτα της ψυχής μας. Και με περήφανη ματιά και με καρδιά γενναία θα σ' αντικρύζω πάντοτε, ελληνική σημαία. Ναι, θενά ξήσει η Ελλάς δαφνοστεφανωμένη και όλοι ας καταρώμεθα τον τύραννο τον Τζένι, αυτόν που παραδόθηκε σε πέντε γερμανούς, ας έχει το ανάθεμα, να του σαλέψει ο νους. Κι εσείς, παιδιά των Αθηνών, πουλιά ξενιτεμένα, που μέσα στην πατρίδα σας είστε κυνηγημένα, πουλήσατε τα σπίτια σας, ξοδέψατε τα λεφτά σας και ήλθατε να ζησετε τ' αγαπητά παιδιά σας. Όλοι μαζί βυζάξαμε απ' της σκλαβιάς το γάλα κι όλους μαζί μας έσωσε η Παναγιά Κανάλα. Κάλλιο ψωμί της ζητιανιάς, νερό από τ' ανάλα, κάλλιο κουρέλια φορεσιά, κρεβάτι στο σοκάκι, κάλλιο σαν σκύλος να ψοφά απ' την πολλή κασιδα παρά της άτιμης σκλαβιάς να φέρω αλυσίδα. Το 'καμες Παναγία μου, το έκαμες το θαύμα, το 'καμες και μας γιάτρεψες απ' της σκλαβιάς το τραύμα. Το 'καμες Παναγία μου εις τα Γενέθλιά σου και δοξασμένο πάντοτε θα μένει τ' όνομά σου. Νυν, απολύεις, Δέσποινα, τον δούλον σου εν ειρήνη, αφού είδανε τα μάτια μου ανακωχή να γίνει.

ιερέας Νικόλαος Παπαμακάριος

Τώρα που είδα λεφτερο τον τόπο μου, ας πεθάνω Παναγία μου, καταλήγει ο Παπαμακάριος. Αιώνια να είναι η μνήμη σου, παπα-Νικόλα.

ΓΙΩΡΓΗΣ ΒΕΝΕΤΟΥΛΙΑΣ

* «Οι Κύθνιοι στα χρόνια της Κατοχής», έκδοση Συνδέσμου Κυθνίων, 1995, σελ. 20-21.